VIII. évfolyam Zombor, csütörtök 1889. évi szeptember hó 12-én. 73. szám

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

SZERKESZTŐSÉG: Grómon- és Zrinyi-utcza sarkán, I-ső emelet, hova minden a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR GYULA.

KIADÓHIVATAL: Oblát Károly könyvnyomdája Zomborban, hova az előfizetések és minden a lap anyagi részét illető közlemények intézendők és ezek díjai fizetendők. — Hirdetések előre fizetendők.

Előfizetési árak: Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt. Néptanitóknak egész évre 6 frt — Félévre 3 frt — Negyedévre 1.50. — Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik hetenkint kétszer: Vasárnap és csütörtökön.

Reformok.

Ministereink, — azok, a kiktől annyit vár a nemzet, a kik erélyét s reformok iránti készségét már ismerjük, beutazzák az országot s megismerik egészen közelről az állami élet benső betegségeit. — Baross nem mulasztja el a legkisebb várost is megtekinteni, ha mellette utazik el. Teleki csak nem rég rótta meg a temesvári közkórház igazgatóságát a tapasztalt rendetlenség s visszaélések miatt. Szilágyi Dezsőnek semmi szüksége arra, hogy most szerezzen tapasztalatokat, — miután azokat ellenzéki vezér korában bőven megszerezte. — Csak az a kérdés, hogy mit fog a legközelebbi jövő nyujtani?

Milyen lesz a közigazgatási reform?

Milyen lesz az uj kereskedelmi minister ténykedése?

Mikép fogja az igazságügyminister a biráskodást ujjászervezni?

Mindezen kérdések titkon tárgyaltatnak a miniszteri termek homályában, s a nemzet nem hall a tervekről semmit.

Valószinű, hogy minden miniszter kész dologgal akar a világ elé lépni s meglepni a nemzetet.

Az ilyen meglepetések sohe se kedvesek.

Uj törvények a dolgok természeténél fogva visszatetszők, már csak azért is, mert arra kényszeritik a polgárokat, hogy azok mélyébe hatoljanak s a már megszokott állapottal szakitsonak.

A kétségtelenül küszöbön levő reformokat a közönség szeme előtt kellene kifejteni s fölépiteni. Látnunk kellene a szervezés e művét, hogy tokról-fokra való kifejlődésében figyelemmel kisérhessük.

E mellett a hiányok legott szembetünnének.

Fontosabbak alkatelemei megvitatás tárgyát képeznék s ekkép módunkban állana alaposan megismerni az uj reformok benső lényegét — Csak is ilyformán mehet át a törvény a nép vérébe, s ama jogelv, hogy a törvény nem ismerése mentséget nem képez, — ily módon volna igazságosan alkalmazható.

Két fontos reform eszméje foglalkoztatja a nemzetet.

Az egyik az igazságügy, a másik a közigazgatás reformja.

Mindkettőről sokat beszélünk, de a hivatott tényezők nem nyujtanak alkalmat és módot arra, hogy a reformok szellemét megismerhessük.

Átalános vonásokban van tudtul adva a reformok iránya; ellenben a kivitel teljesen homályba van burkolva.

Pedig sem az igazságügy, sem a közigazgatás gépezetét nem lehet titkon épiteni föl, mert bármily tökéletes is lenne a mű, munkásainak alaposan ismernie kell a gép minden alkatrészét, hogy az hivatását teljesiteni tudja.

Egyébiránt az országgyűlés közelébb megnyilik, s akkor remélhető, hogy minisztereink tartozkodó állásukból kilépnek s terveiket napfényre hozzák.

Igaz ugyan, hogy mindaddig, mig Tisza Kálmán áll az ügyek élén, reform-törekvések keresztülviteléről szó sem lehet.

Maga Szilágyi nyiltan kimondotta, hogy csakis úgy számit reformjainak sikerére, ha az egész nemzet pártkülönbség nélkül törekedni fog azokat megvalósitani.

Már pedig addig, mig Tisza politikai aegise alatt indulnak a reformok, — az ellenzék támogatására Szilágyi se számithat, s igy saját kijelentése szerint se lehet reménye reformjait megvalósitani.

Ha csak e részben a jövő meglepetéseket nem tartogat, Tisza jól tudja, hogy milyen képe lesz az országgyűlésnek, ha maradi-szándékot fog elárulni. Mint a tengerár úgy fog fölzudulni az ellenzék, — s napirenden lesznek ismét a szenvedélyes, fékevesztett viták, melyek miatt az országgyűlés hivatását teljesiteni képes nem lesz.

Talán már tudatára ébredt annak, hogy személye a nemzet haladásának gátja, s félre kell állania az utból, ha igazán szereti hazáját. Föl kell áldoznia uralomvágyát, ha a 15 évi kormányzás fölismert bajait orvosolni akarja.

S ha nemmel akar, — ezúttal tisztességes visszavonulása lesz; mert most a nemzet csendes, s a mult viharai elültek.

Azonfelül nagyban hirdetik a pénzügyi kibontakozás megvalósultát.

Némi jeleivel a dicsőségnek vonulhatna vissza, mondván, hogy szavát beváltotta: az egyensulyt (15 év alatt) helyreállitotta.

Ha azonban uj erőt szerzett a küzdelemre s tovább akarja folytatni a meddő csatát azokkal, kik megbékülni vele soha se fognak, — akkor azok a sokat hangoztatott s titkon készülő reformok se fognak áldásosak lenni, mert a nemzet a legmerevebb bizalmatlansággal fogadja Tisza kezeiből a különben hasznosaknak látszó alkotásokat is.

Kivonat az adai m. kir. földműves-iskola szervezési szabályzatából.

Az adai földműves-iskola czélja minden mezőgazdasági, az állattenyésztés, hizlalás és ápolás körüli munkát kellően végezni tudó és ezeket, valamint a fatenyésztést és zöldségtermelést is alaposan értő egyéneket képezni, hogy ezek egyrészt az iskola vidékén kisebbnek tartott birtok okszerűbb és nagyobb haszonnal járó kezelésére képesittessenek, vagy mint a mezőgazdasági munkák vezetői, nagyobb birtokosoknál bizvást alkalmazhatók legyenek.

Épen ennek elérése végett az adai földműves-iskolában a tanitás gyakorlati, s a munkában való ügyesség kifejtésére fektettetik a fősúly. Az elmélet az elemi

A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

Turin-párisi kirándulás.

XVII.

A fényesen kivilágitott palota kapuja keleti virágokkal volt gazdagon diszitve s a lépcsőházban fehérkeztyűs, frakkos szolgák vették át az érkezettek fölső ruháit, bot- és esernyőket.

A lépcsőzet s oldalfalak drága szőnyegekkel voltak beboritva, s tropikus virágillat olvadt egybe az első emeleti termekből a gázlángok által hevitett légárammal, mely bódító hatást gyakorolt a belépőre.

A szalón ajtajában várta Munkácsy nejével együtt az érkező vendégeket, kiket a frakkos szolgahad oda vezérelt s egy ott álló chices utitársunk hamarosan kitudva a neveket, — mintegy habitűé sietett azokat a házi ur és asszonynak bemutatni.

A vendégek egy csékelyebb része az estélyhez illő elegans toilette-ben jelent meg, ellenben a legnagyobbrésze a hölgyeknek közönséges utiruhában jött tisztelegni Munkácsyhoz, épen ugy, mintha valamely muzeumba ment volna.

A férfiak között akadt olyan is, a ki sáros czipőben, tarka nadrág — s világos kabátban vágtatott be, — s ezek között egy csoportvezető urat is volt szerencsénk látni, — ugyanazt, a ki leghangosabban magyarázta csoportjának, hogy szalón-toilette nélkül Munkácsyhoz menni estélyre a legnagyobb társadalmi bűn.

Munkácsy s neje mindazonáltal mosolygva, s szeretetreméltó udvariassággal fogadta ezeket a „nem várt“ meghivottakat s egy arczizmuk se rándult meg a furcsa alakok láttára, melyek lassanként előzönlötték az egész palotát, s otthoniasan csoportokba ütődtek össze, megbámulva a falakon függő remek festményeket s minden fülkéből eléjük kandikáló művészi szobrokat. A legtöbb ügyesen kikerülte a bemutatkozás czeremóniáját, érezvén annak kinos voltát a toilette tekintetéből.

Bajos volna még csak elképzelni is, hogy az az elegáns francia hölgyközönség, azok a kiváló társadalmi állású s szigoru etiquette szerint megjelenő urak mi véleményt alkottak maguknak azokról a magyarokról, a kikről az állittatott, hogy Magyarországban a művelt elem magyát képezik, a kiket Munkácsy meghivóra méltatott, s a kik megjelenésükkel minden társadalmi chic s illem iránti szinvakságot látszottak elárulni.

A ki figyelmemel kisérte arczukat, az a vonásokon bizonyos félénk tartózkodást s félreismerhetetlen csalódás kinyomatát fedezhette föl, mintha ez a szokatlan jelenet kivánesisággal vegyes otthoniatlan érzést keltett volna föl bennük, mintha nagy megerőltetésükbe kerülne komolyságukat megerőzni, látva, hogy a háziúr legcsekélyebb mérvben se ütközik meg a látottak fölött s mindent rendben talál.

Azután mintegy fürkészni látszottak a tömeg között, keresve a kiválóbbat, az elegánst, azt a magyar szépséget, melyről annyit regélnek, s némi megnyugvással legelteték szemeiket az itt-ott föl-föltünő csinos nőalakon, megbékülve azzal a gondolattal, hogy ilyen tömeg közé jutottak.

A magyarok ez alatt a legnagyobb nonchalance-szal jártak föl s alá, le-föl a lépcsőkön, mintha valamely otthoni nem zártkörű bálon lennének, s világ kincseért se iparkodtak a franczia urakkal vagy hölgyekkel ismeretséget kötni. Egyébiránt ez nem is lett volna lehetséges, miután azok nem beszéltek magyarul, — itt most pedig czigányzene mellett csakugy harsogott a teliszáju magyar beszéd, sőt még a rikkantás se hiányzott.

A megérkezés utáni első negyed óra alatt egy élelmes fiatal ember fölfödözte a második emeleten a gazdagon teritett büfet-t, mely Munkácsy dolgozó termében volt fölállitva. Egy tágas — nagy ablakokkal biró, — érdekes festményekkel sürün megrakott terem volt ez, melynek keleti virágokkal beültetett egy fülkéjéből az árny és fény játéka tüzött a falakra. A terem hosszában volt fölállitva a buffet, mely mögött frakkos s fehérkeztyűs szolgák várták az éhezőket, hogy egy jelre kielégithessék igényeiket.

Néhány perez alatt meg volt ostromolva a buffet.

A magyarok — éhes s falánk ragadozó madarakként rohantak az asztal felé s oda czövekelték magukat egy helyre, sürün kiáltozva a szolgákra, hogy adjonak „du glace“-t. A legtöbb ujjal mutatott a kivánt ételre s jelentőségteljes pillantással csak annyit mondott: „ebből“ . . . A szolgák izzadva futottak föl s alá, hogy eleget tegyenek a telhetetlen igényeknek. Rövid fél óra alatt siváran s kipusztitva állott a buffet, s a szolgák kimerülten támaszkodtak a falhoz, — nem lévén több kiszolgálni valójuk.

A jovialis házigazda azonban jól ismerve a magyarok lelkületét, hamarosan kárpótolta őket a megkoppasztott buffet-ért, fölhozatván a piros nadrág s kék dolmányos czigányokat, behelyezve őket a fülkébe s tüzes csárdást parancsolva meg.

Ő maga kezdte meg a tánczot vig kedélyű feleségével s Türr tábornok követte a példát.

Nosza kezdetét vette a táncz, — egész otthoni módra. A terem közepén ütődött össze egy csomó tánczos, — járva a lassut világért se hagyva el helyét. A közönség nagy része körülvette a tánczolókat erős phallanx gyanánt s nem tágitott semmi kérelemnek.

Egészen ugy, mint idehaza. — Egy csomóban járták, mintha káposztát gázoltak volna. A francziák székre állva s lábujjhegyen kandikálva néztek ezt a szokatlan látványt, melynek meg volt a maga érdekes eredetisége. Munkácsy és Türr kendőket lobogtattak, nagyokat dobbantottak lábaikkal, „haj-haj“ kiáltásokat hallattak s a czigányok hutták keservesen.

Soha se látott ilyet a Munkácsy-palota!

A számos „ujra“ s „hogyvolt“ kiáltás után, midőn az arczokról csakugy patakzott a verejték, — végre abban hagyták a

tantárgyak tanitására, a gyakorlatban történtek magyarázása és indokolására, áttekintések nyujtására és ismétlésekre, irás és számolási dolgozatok készitésére terjed.

A növendékek kiképeztetnek továbbá minden az állatok tenyésztésénél előforduló teendőkben, valamint a beteg állatok ápolásában, hogy képesek legyenek az állatorvos működéseit kiegésziteni.

A tanfolyam két évig tart.

A felvételi feltételek következők:

a) betöltött 16 éves életkor;

b) erős, egészséges testalkat;

c) irni, olvasni, számolni tudás;

d) feddhetlen erkölcsi magaviselet:

e) s annak bizonyitása, hogy védhimlővel az illető beoltatott:

f) a belépő tanuló szülői vagy gyámjának egy oly nyilatkozata, melyben ezek kijelentik, hogy a belépő tanoncz az ő akaratukkal lép az iskolába, hogy kötelezik magukat vele az előirt tanfolyamot elvégeztetni, s ha mégis a tanidő befejezése előtt az iskolából kilépne és ezen kilépése folytán az iskolát kár érné, az államkincstárnak kártéritéssel tartoznak:

g) az iskolában levő tanoncz az apa elhalálozása esetén, ha a vagyon az ő kilépését kivánja, minden kötelezettség alól azonnal felmentetik:

h) a Bács-Bodrogh- vagy ezzel szomszédos megyék és a bácsmegyei gazd. egylet, valamint városok, községek és magánosok által alapitott ösztöndijas helyeket, a megyék, városok és községek közgyűlése s a nevezett gazd. egylet választmánya s az illető alapitók — szem előtt tartván az a), b), c), d), e), f) alatt elsorolt feltételeket — mindig az év szept. 1-ig töltik be s ugyanezen hó 10-ig a kijelöltek névsorát a földműves-iskola igazgatójával közölni tartoznak. Ha ez részükről elmulasztatnék, ezen ösztöndijas helyek betöltését az igazgató teljesiti oly módon, hogy ő ezen helyekre a hiányzó tanonczokat két évre felfogadja s tudomásvétel végett eljárásáról az alapitókat értesiti:

i) a belépő tanoncz belépési ténye által magát minden néven nevezendő munka végzésére s feltétlen engedelmességre kötelezte:

j) az iskolába való jövetelkor a munkás tanoncznak egy ünneplő és egy köznapi öltözékkel, két pár fehérneművel, lábbelivel és két törülközővel kell birnia. A hiányzó öltözőrészeket vagy törülközőket az igazgató a tanoncz munkabérének terhére szerzi be.

A tanonczok az iskolában helyeztetnek el és ellátásukról az igazgató gondoskodik. Az élelem egyszerü, de izletes és tápláló eledekből áll.

Egyelőre Adán bejáró tanonczok is vétetnek fel, a kik azonban sem lakásban, sem élelmezésben nem részesülnek, egyebekben minden tekintetben a benlakókkal egyenlő kötelezettségeik vannak s ugyanolyan elbánásban részesülnek.

A munkás tanoncz szorgalmához mérten 50 frtig terjedő évi munkabérben részesül, mely neki évnegyedenkénti részletekben mindig az évnegyed végén fizettetik ki.

A gyakorlati tanitásban, valamint a gazdasági munkában szünet nincs, az a hétköznapokon a belépéstől az elbocsátásig folyton tart.

Az elméleti tanitás október 1-én kezdődik s aug. 31-én fejeztetik be.

A tanoncz a tanitási év megkezdése előtt, azaz október 1—5. közötti napokon tartozik belépni.

A tanfolyamot végzettek szeptember utolján bocsáttatnak el.

Vasár- és ünnepnapokon — az istállóban teljesitendő munkák kivételével — munkaszünet van ugyan, de a tanonczok kötelesek az isteni tiszteletben részt venni.

Fizetési kötelezettség egész évre 150 frt, melyért a tanoncz teljes ellátásban, megváltási átalány czimén, az igazgató felterjesztésére évnegyedenkénti s utólagos részletekben fizettetik ki, mely összeg rendeltetése a ruházat s egyebek pótlása.

Általános megjegyzések.

A tanulók erkölcsi magaviseletére, tisztességes polgárokká leendő képzésére a szorgalmas, józan es becsületes élet utáni törekvésre hatni minden módon iparkodik az iskola. Különös súly fektettetik tehát arra, hogy a tanuló között a testvéri szeretet és összetartás érzete fejlesztessék és szilárdittassék; egymás vallását és nemzetiségét kellő tisztelet- és becsülésben tartsák. Illetlen beszédek, káromkodás, perlekedés, lárma és önbiráskodás, a cselédekkel való durvaság szigoruan tiltatik.

Az iskola könyvtárából felfogásuk és képzettségükhöz illő gazd. olvasókönyvekkel elláttatnak.

A gyakorlati munkából csengetés előtt kiállni nem szabad. Munka közben és azon kivül is a kezükre bizott eszközöket kártéritési kötelezettség mellett tartoznak ápolni. Kötelesek a gazd. állatokkal szeliden bánni; az igás állat túleröltetése vagy kinzása szigoruan tiltatik.

Minden lakszobában a tanulók közül egy felügyelő jelöltetik ki, kinek rendelkezéseit eltürni s neki mindenben engedelmeskedni kötelesek. A lefekvésre adott jeladás után a hálószobákban mindenki köteles helyét elfoglalni. A jeladás utáni kimaradás szigoruan büntettetik. Jeladás után a felügyelő köteles a lámpákat eloltani a netáni kimaradottakat pedig büntetés terhe alatt az igazgatónak bejelenteni.

Az adai m. kir. földműves-iskola

igazgatósága.

---

csárdást, és most Munkácsy serleget ragadott kezébe, felköszöntőjét két szóba foglalva: „Hazám egészségére!“

Riadó éljen hangzott fel, melynek lecsendesülte után Kerekes Sámuel a „Brassó“ czimü lap szerkesztője, rögtönző verselő, gyujtott rá egy verses tószira. Gömbölyü képü, alacsony emberke, a ki magasra emelt állal — kifogyhatatlan bőbeszédüséggel pattogtatta az extemporizált verseket. A derék poéta annyira belemelegedett, hogy haza képzelte magát éjfélutáni társaságba, a hol egy óra hosszat szokott közbekiáltásos, mulattató dikcziókat tartani. S beszélt — rimelt véghetetlen hosszan. A francia urak és hölgyek eleintén mulattak a szünni nem akaró szóáradat fölött, mely monoton rimekbe csordült, majd megrémülve futottak le a szalonba s onnan várták a dolog végét, — biztosra véve, hogy a derék Munkácsy egy óriási lyukat fog ezentul a gyomrán viselni emlékéül Kerekes Sámuel tósztjának.

Az egész társaság kinos várakozásssal csüngött a szónok pörgeteg ajkain s számos oldallökés s gyengéd sugás-bugásnak köszönhető, hogy Kerekes kolléga jónak látta befejezni beszédét, különben tán még most is ejtegeti rimeit.

Még a czigányok is kifogytak a türelemből s alig hangzottak el a beszéd utáni szokásos éljenek, tus helyett rázenditették a „Rákóczy“-t, a mi általános sensatiót keltett.

Hazai szokás szerint a Rákóczy annyit jelent, hogy „haza!“

A társaság nagy része megérteni akarván a czigányok sugalmazottnak vélt „takarodó“-ját, rövid pár percz alatt odahagyta sebbel-lobbal az estélyt a nélkül, hogy Munkácsy vagy nejének csak annyit is mondott volna, hogy: „befellegzett!“

Ez volt a hires Munkácsy-estély — melyről annak idején lapjaink szebben irtak, — de melyről mi — itthon, halkan suttogva, többet nem mondhatunk.

(Folyt. köv.)

Külügyi szemle.

Milán király tervei. Egy berlini lap Milán szerb ex-király jelen helyzetéről és törekvéseiről hosszu bécsi levelet közöl, mely ha nem éppen hivatalos körökből származik, ugy látszik, elég hiven adja vissza az ott uralkodó felfogást. Levelező szerint: Milán teljes harczban áll az általa alkotott regenséggel. Ismételve oda nyilatkozott, hogy Szerbia ma az anarchia állapotában van s arra is czélzott, hogy egy napon Európa ugy fogja találni, hogy Szerbia nem képes az országban a rendet fentartani. Európát emlitette Milán, de Európa alatt Auszjria-Magyarországot értette. E szomszéd beavatkozását várja tehát, még pedig a saját érdekében mert ujra a trónra áhitozik. Csakhogy, folytatja a levél, Milán legutóbbi bécsi látogatása semmit sem változtatott. Milán szeretett volna Ferencz József király előtt hosszasan nyilatkozni. Királyunk fogagta is és pedig kegyesen, de csak husz perczig beszélt vele. Bécsben nem biznak többé Milánban s monarchiának esze-ágában sincs Szerbia belügyeibe avatkozni, mig az ottani mozgalom az ország határain belől marad. Ha azokat átlépné, akkor Ausztria-Magyarország majd rendet csinálna Szerbiában, de Milán kedvéért kis ujját sem mozgatja többé.

Francziaországban rövid idő mulva dönteni fog az általános szavazátjog a mai köztársaság és különféle ellenségei között, kik közül nem a legkevésbé elkeseredettek azok, a kik Boulanger nyomdokaiba lépve, a köztársaság hiveinek valljuk, vagyis inkább kiáltják ki magukat. A kormány tisztában van azzal, hogy a köztársaság ellenei, nevezetesen a monarkhisták biztos támaszra találnak a papság egy részében, s ez okból Thévenet igazságügyminiszter köriratot intézett a püspökökhöz, felszólitva őket, hogy a papságukat a közeledő választások alkalmából emlékeztessék arra, hogy a papoknak törvény szerint tiltva van papi tisztjök végzésében politikai irányzatuknak kifejezést adni s bármikép is visszaélni azzal a tekintélylyel, melyet nekik állásuk megad. A kormány, teszi hozzá e körirat, nem fog habozni teljes szigorral járni el az olyan pap ellen, a ki átlépné azt a határt, mely a konkordátum megkötése óta valamennyi kormány alatt ki volt tüzve s melynek áthágása a mostani kormányzat kezdetének idejében főokozója volt a polgári hatalom és az egyházi tekintélyek közt fenforgott nehézségeknek.

Megyei s helyi hirek.

* **Baross miniszter Zomborban.** Szombaton d. e. 10 órakor Baross miniszter Lukács államtitkár Schnierer miniszteri osztálytanácsos, Tietitl osztálytanácsos és Csőke miniszteri titkár kiséretében különvonattal Zomborba érkezett, hol a hatóság részéről, minthogy megérkezését nem tudatta, senkisem várta. — Fridmann Samu osztálymérnök kiséretében fiakkerben bejárta városunkat és megnézte annak szebb pontjait. — Különösen tetszett neki a megyeház, a gymnasium és az olvasókör. Elismerőleg nyilatkozott a város befásitásáról. A park elé érkezve, a nedves idő dacára rövid sétát tett benne s egészen el volt ragadtatva szépsége által. A város igen kedvező hatást gyakorolt a miniszterre, és különösen magyarosodása fölötti örömének szép szavakban adott kifejezést. Egy órai itt tartózkodása után külön vonattal tovább utazott Eszékre az ottani kiállitás megtekintésére.

* **Kinevezések.** Hauser Vilmos zombori középkereskedelmi iskolai tanár Szegedre, a polgári iskolához nevezetett ki. — Az ujvidéki iparos-tanonciskola igazgatójává Bruck Ferenc visszalépése következtében Niedermayer Gyula kereskedelmi iskolai tanár neveztetett ki.

* **Pályázati Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város középkereskedelmi iskolájánál lemondás folytán évi 900 frnyi javadalmazással ellátandó rendes tanári állásra ezennel pályázat nyittatik. Ezen állomásra csak középiskolára a modern nyelvekből „magyar, német, franczia“ képesitett okleveles tanár pályázhat. A megválasztott köteles úgy a középkereskedelmi iskolában is működni s képesitési tárgyain kivül szükséghez képest más tárgyakat is előadni. Heti óraszáma maximuma 22. — Előnyben részesittetnek a a kik a szerb nyelvet is beszélik. A megválasztandó tanár a városi tisztviselők nyugdijintézetének jogos és kötelezett tagja. Pályázók Sándor Béla Bács-Bodrogh megye, Zombor szab. kir. város főispán úr Ő Méltóságához czimzett kérvényüket melyben koruk, vallásuk, nős vagy nőtlen állapotu, hadkötezettségi viszonyuk, végzet tanulmányaik, képesitésük, nyelvismeretük s eddigi szolgálataik okiratokkal igazolandó folyó évi szeptember hó 24-ig bezárólag küldjék be. Kelt Zomborban, 1889. évi szeptember 7-én Dr. Csihas Benő polgármester.

* **A szabadkai ügyvédi kamara** részéről közhirré tétetik, hogy dr. Pataj Sándor ügyvéd Zombor székhelylyel, dr. Geréb Mihály ügyvéd Szabadka székhelylyel, dr. Stein Adolf ügyvéd Ada székhelylyel a kamara lajstromába fölvétettek, továbbá dr. Flatt Viktor ujvidéki lakos ügyvéd, Ujvidék szab. kir. város főispánjává történt kinezetetése, Ravaszy Mihály bajai lakos ügyvéd pedig önykéntes lemondása folytán a kamara lalstromából kitöröltettek.

* **A „Zombori népköri iparos dalárda“** f. évi október hó 5-én a „Vadászkürt“ nagytermében tánczczal egybekötött dalestélyt tart.

* **Pályázat.** A zombori pénzügyigazgatóságnál ösztöndijas számgyakornoki állásra 2 hét alatt pályázat nyittatott.

* **Az ármentesitő töltések** ügyében jó reményt hozott a zentai küldöttség magával Bpestről. A minisztériumnál megigérték, hogy a város méltányos kérése figyelembe fog vétetni.

* **Elvi határozatok iparügyekben.** A kereskedelemügyi miniszter, a kereskedő és tanoncza közt fölmerült bizony munkaviszonybeli ügyben a következőleg határozott: „Az ipartestület békéltető bizottsága a kereskedő és tanonca közt fölmerülő munkaviszonybeli ügyek elintézésére még az esetben sem illetékes, ha a kereskedő szabályellenesen az ipartestületnek tagjai is — és pedig annál kevésbbé, mert a testületnek tagja csak képesitéshez kötött iparral foglalkozó iparos lehet és az ipartestület csakis a hozzá tartozó iparosokra és segédszemélyzetükre nézve végzi az első foku iparhatóságnak az ipartörvény III. fejezetében meghatározott teendőit.

* **Bácsba** plébánossá a. kalocsai biboros érsek, Garay Károly zsablyai plébánost nevezte ki.

† **Halálozás.** Dr. Csicsáky József Szt.-Miklósról cimzett szepes-landeki prépost, ker. esperes és bácsalmási plébános e hó 4-én hosszas betegség és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után 74-ik áldozárságának 50-ik évében elhunyt. A népszerü áldozár hült tetemét általános részvét mellett e hó 6-án Bács-Almáson a kálvária kápolna sirboltjába helyezték örök nyugalomra. Testvérei a következő gyászjelentést adták ki: Alulirottak fájdalomtelt szivvel jelentik felejthetlen testvérük: Nagyságos Csicsáky József, hittudor, szepeslandeki czimz. prépost, b.-almási plébános és ker. esperesnek folyó hó 4-én életének 74-ik, áldozárságának 50-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele és hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Az elhunytnak hült tetemei f. hó 6-án az almási róm. kath. egyházban reggeli 9 órakor tartandó gyászmise után fog az ottani sirkertben lévő kálváriai kápolnában örök nyugalomra tétetni. Kelt B.-Almáson, 1889. szeptember 4-én. Áldás lebegjen a felejthetlen halott porai felett! Csicsáky Rozália, férj. Kákonyiné. Csicsáky Mihály. Csicsáky Terézia férj. Stulicsné. A bács-almási espereskerületi papság gyászát a következőkben jelenti: A bács-almási esperes-kerületi papság mély fájdalommal jelenti szeretett főnökének Nagyságos és Főtisztelendő dr. Csicsáky József ur Szt.-Miklósról cimzett szepeslandeki prépost, ker. esperes és bács-almási plébánossának f. ho 4-én hajnali 2 órakor hossas betegség és a haldokló szentségeinek ájtatos felvétele után, életének 74-ik, áldozárságának 40-ik, plébánosságának 31-ik évében történt gyászos elhunytát. Az elhunytnak hült teteme pénteken e hó 6-án a bács-almási róm. kath. templomban reggel 9 órakor tartandó gyászmise után fog a kálvária kápolna sirboltjába a feltámadásig nyugalomra tétetni. Bács-Almás, Almás, 1889. szeptember 4-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **A pacséri jegyzőt,** Kovács Sándort, kit a szolgabiró állásától felfüggesztette, és a szabadkai kir. törvényszék, vád alá helyezte, f. hó 6-án a szabadkai törvényszék az ellene felhozott vádakat alaptalanoknak találván, a vád alul felmentette.

* **A feketehegyi** ref. egyházközség 5 jelölt közül Tóth Sándor gombosi lelkészt választotta meg lelkészének.

* **Hymen.** Schindler Antal nádalyi községi jegyző ritka müveltségü és kedves leánya, Gizella, október hó 6-án tartja egybekelését Straubert István banyalukai cs. kir. kerületi titkárral a csuroghi róm. kath. egyházban.

* **A hagyatéki eljárási tervezet.** Az uj hagyatéki eljárási tervezet már teljesen elkészült. Az igazságügyminiszterim kebelében most folynak a végleges szerkesztés czéljából az értekezletek, Teleszky államtitkár elnöklete alatt dr. Weimann budapesti kir. közjegyző — a tervezet szerzőjének — hozzájárulása mellett. Mint a „Jog“ értesül, a tervezet a külön árvaszékeket mellőzi és egyáltalán még más igen gyökeres ujitásokat tartalmaz, mely az eljárás gyorsitását és egyszerüsitését fogják eredményezni. A miniszter szándékában van a tervezetet mielőbb közzétenni, hogy a szakköröknek még az országgyűlési tárgyalás előtt alkalma nyiljék hozzászólani.

* **Tanitógyülés.** Mult hétfőn tartották az ó-becsei esperesi kerület tanitói Matoss János szenttamási plébános elnöklete alatt rendes évi tanácskozmányukat Petrovoszellón. A majdnem teljes számmal megjelent kerületi tanitókat Matoss elnök szép beszéddel üdvözölte és sajnálkozását fejezte ki a fölött, hogy a tanácskozmány kedves elnöke Szulik József prépost ur ő nagysága ezuttal betegsége miatt a gyülésen meg nem jelenhetett. A tanácskozmány

táviratilag üdvözölte ő nagyságát. A multi évi tanácskozmány jegyzőkönyvének felolvasása után Molnár Imre petrovoszelői tanitó értekezett a fogalmazás tanitásáról, szakavatottan jelölte ki a tanitónak a fogalmazás tanitásában követendő eljárását. Ugyanezen tárgyról szintén igen szép dolgozatot olvastak fel Fárbás József ó-becsei és Kiss Sándor petrovoszellői tanitók. Többek hozzászólása után az eszmecsere alapját képező tárgy kellőleg megvitatva lévén, Kovács Ferencz ó-becsei tanitó gyakorlati előadást tartott, a népiskolai nyelvtanitás köréből vett tételről. A jól sikerült előadás után az előadó tanitási leczkéjére többen dicsérő és kifogásoló észrevételeket tettek, mi az ilyen gyakorlati fellépéseket igen hasznosakká és tanulságosakká teszi. A tanitó, ki ezeket figyelemmel kiséri, sok jót lát, mit utánoznia érdemes és lát esetleg hibákat is, melyeket maga is elkövet, de csak ugy vesz észre, ha másoknál látja. Több apro ügy elintézése után Drozdik Ágoston által rendezett társas ebédre mentek a tagok, hol a komoly szellemi munka után jól esett a fesztelen vidámság, mely az ilyen társas összejöveteleket igazán kellemesekké teszi. Több szép felköszöntő mondatott a helyettes elnök és mások által. Élénk örömet keltett a távollevő elnök távirata, melyben az egybegyülteket szeretettel üdvözli. Azon kivánsággal, hogy mint vezetőt nemsokára helyreállott egészséggel ismét magunk között lássák elnökünket. Szulik prépostot, oszlottak szét a tanácskozmány tagjai.

* **A temerini** családi dráma hőse Fernbach Anal ügyében rövid idő mulva befejezik a vizsgálatot s igy a végtárgyalást is nemsokára megtartják. A védelmet Zombori László ujvidéki ügyvéd vállalta el. A hitvesgyilkos pár nap mulva teljesen fölépül, mert sebe már jóformán begyógyult; elmebeli állapota zavartalan s ma is azt mondja, a mit az első nap vallott.

* **A Geiger-féle** fertálymilliós lopás bűnpöre a jövő hó vége felé végtárgyalás alá kerül a szegedi kir. törvényszéknél. Előadó dr. Rácz Gyula ottani biró lesz, s a tárgyalás valószinűleg eltart 14 napig. Hosszu idő ez, de azért huzódik ennyire a tárgyalás menete, mert be lesz ott igazolva, hová lett Geiger Adolf fertály milliója. Az előadó biró már hozzáfogott a bonyodalmas ügy iratainak tanulmányozásához.

* **A m. kir. postatakarékpénztár** 1889. aug. havi forgalmáról szóló főkimutatás szerint 1889. évi aug. havában 34.479 betéttel 357,042 frt 86 kr tétetett be, 11.416 felmondás alapján 296,706 frt 55 kr fizettetett vissza. Az 1889. évi aug. havi tiszta betétösszeg 60,336 frt 31 kr. A megelőző 1888. év megfelelő szakában 35,171 betéttel 256,761 frt 76 krajczár tétetett be, 9, 799 felmondás alapján 209,765 frt 81 kr. fizettetett vissza. Az 1888. évi aug. havi tiszta betétösszeg 46.995 frt 95 kr. Az összforgalom 1889. augusztus havában 653,749 fét 41 krajcárt, az előző év hason szakában pedig 466,527 frt 57 krt tett. 1889. évi augusztus havában vásároltatott: 5%-os magyar papirjáradék a királyi póstatakarékpénztár számára névértékben 68,200 frt, különböző értékpapir a betevők számára névértékben 24,100 frt, tehát összesen 92.200 frt névértéke értékpapir. 1889. aug. havában belépett uj betevő 4399. Kilépett 3162. A betevők számában szaporodás 1237. A betevők száma 1889. julius 31-én volt 143.143. Az összes betevők száma 1889. évi aug. 31-én 144.380. A kir. póstatakarékpénztár számára vásárolt és saját tulajdonát képező 5%-os magyar papirjáradék névértéke 1889. évi aug. hó 31-én 3.783,400 frt. A betevők által 1886. febrár 1-től 1889. aug. 31-ig megtakaritott tiszta betétösszeg 3.527,352 frt 06 kr. A járadék könyvecskékre elhelyezett értékpapirok névértéke 551.400 forint. A betevők által 1889. évi aug. 31-ig megtakaritott összeg tehát 4.178,752 frt 06 kr.

* **Becsapott takarékpénztár.** Ugyancsak becsapta a hodsághi takarékpénztárt egy furfangos csaló, ki e napokban előmutatván egy Jantzen Károly szeghegyi lakósra szóló telekkönyvi kivonatot, földjére 2000 frtos kölcsönt kért, arra kérve az igazgatót, hogy miután 1000 frtra mindjárt van szüksége, azt azonnal szolgáltassa ki neki, a másik 1000 frtot majd csak a telekkönyvi betáblázás után kivánja felvenni. Az idegennek, úgy látszik megnyerő külseje volt, mert a takarékpénztár azonnal kiszolgálta neki a kért ezer forintot. — Az idegennek se hire sem hamva. A takarékpénztár hiába küldte ki Szeghegyre könyvelőjét, hogy keresse fel emberét, ott senki sem ismeri a szélhámost. — A takarékpénztár ez eseten okulhat és belátandja azt, hogy a hitelképességre nem elegendő a megnyerő külső.

* **Gyermeknek egyházi szertartás nélkül** való eltemettetése közegészség elleni kihágást nem képez. Ily értelmű kijelentés foglaltatik a belügyminisztemek X. vármegye közönségéhez 1889. évi május 17-én 2476. szám alatt kelt következő rendeletében: A váramegye alispánjának mult év április hó 18-án 109. kihágási szám alatt kelt másodfoku itéleve, mely szerint a r—i járás főszolgabirája által hozott elsőfoku itélet megváltoztatásával M. A. uj r—i lakos gyermekének egyházi szertartás nélkül eltemetése által elkövetett közegészség elleni kihágás vádja és következményei alól felmentetett, a panaszos lelkész által közbetett felebbezés folytán felülvizsgáltatván, indokainál fogva helybenhagyom.

* **Leányrablás.** Lovagias bunyevaciaink sportkent üzik nálunk a lányrablást. Nem is legény az, ki nem szöktetett meg lányt. A lányszöktetés mindig a lány beleegyezésével szokott történni, mondja Herodot. Ez esetben nem úgy történt. Négy bunyevácz legénynek megtetszett Kovácsics Trifun szép alig 16 éves lánya, nem sokat tekettoriáztak, hanem elhatározták, hogy a lányt elraboljak. A legények este a dologból hazatérve s mitsem sejtő lányra rárohantak, betömték a száját, kocsira dobták és elhajtottak vele. A szöktetés azonban nem történt minden zaj nélkül és a csendőrség csakhamar üldözőbe vette őket. El is fogták a leányrablókat, kik már most az ügyészség cellájában elmélkedhetnek a lányszöktetés káros voltáról.

* **Öngyilkosság.** F. hó 5-én este 8 óra felé Steiner Fáni jankováczi illetőségű 19 éves cseléd leány gazdája Krausz Farkas lakásán, a hol alig öt nap óta volt alkalmazásban ismeretlen okból — felakasztotta magát. Az öngyilkos leány hagyatékában talált ingoságok leltároztattak és a rendőrségnél hozzátartozói által átvehetők.

* **Sebes és vigyázatlan hajtás** rendőrileg büntetendő, biróilag pedig csak akkor, ha a hajtásból testi sértés következett be. Ily értelmű kijelentés foglaltatik a belügyminisztemek K. sz. királyi város közönségéhez 1889. évi april 2-án 1734. kih. sz. alatt intézett következő rendletében: Sz. F. k—i kocsis ellen leány elgázolása miatt folyamatbe tett ügyben K. szabad királyi város főkapitánya és az ottani kir. járásbiróság közt felmerült hatásköri összeütközésre vonatkozó, emlitett járásbiróságnak az illetékesség megállapitása végett az igazságügyi m. kir miniszter urhoz felterjesztett és annak folyó évi márczius hó 10-én 8879. szám alatt kelt átiratával ide áttett iratokat a város közönségének oly felhivással küldöm meg, hogy a sebes és vigyázatlan hajtásból, illetve a leány elgázolásából testi sértés nem következett be és igy csakis a sebes hajtás tényе, mint ilyen birálandó el, utasitsa K. szabad kir. város főkapitányát, hogy ezen ügyben saját hatáskörében a kbtk. 120. §-a alapján járjon el.

* **Szolgálatban lévő rendőr** valamely magántermészetü ügy kiegyenlitése czéljából valakit bizonyos követelés kifizetésére felszólitani jogositva nincs, ily alkalommal ellene netán használt sértő kifejezések hivatalból nem üldözhetők. Ily értelmü kijelentés foglaltatik a belügyminisztemek X. sz. királyi város közönségéhez 1889. évi január 8-án 6447 88, szám a. intézett következő rendeletében: A város tanácsának mult évi október hó 25-én 5731 szám alatt kelt másodfoku itélete, mely szerint a rendőrkapitány által hozott elsőfoku itelet helybenhagyásával Sz. G. ottani lakos, szolgálatában levő rendőrnek szóval történt megsértése által elkövetett kihágás miatt az 1879. évi 40. t.-cz. 46. §-a alapján 30 frt pénzbüntetésben, nem fizetheté esetében 3 napi eizárásban, továbbá az eljárási és a felmerülhető tartási költségek megfizetésében marasztaltatott el; az elmarasztalt által közbetett felebbezés folytán felülvizsgáltatván, megváltoztattik és panaszlott a terhére rótt kihágás vádja és következményei alól felmentetik; Mert a feljelentő rendőr az által, hogy egy magántermészetü vitás ügy kiegyenlitése czéljából éjnek idején panaszlotthoz ment és őt a követelt fuvar kifizetésére egyenesen felszólitotta, hatáskörét túllépte és igy a panaszlott által használt sértő kifejezésekkel nem hivatalos eljárása közben illettetett, minélfogva panaszlott fel volt menthető.

* **Harc a csendőrökkel.** Almáson vasárnap buesu alkalmával a nagykoresmában tánc volt. Tánc közben azonban összeverekedtek a legények, mire a csendőrök oda siettek, hogy a rendet helyreállitsák. A legények azonban a csendőröket nem eresztették be hanem hosszas dulakodás után bezárták a koresmaajtót s az ablakokból megdobálták őket, mire a csendőrök fegyverükhöz nyultak és belőttek a koresmába. Három legény és egy lány a csendőrök golyóitól találva halva rogyott össze. A faluban e miatt nagy az izgatottság.

* **Ritka égi tünemény.** Szeptember havában oly ritka égi tünemény lesz látható, a milyen csak minden három vagy négyezer évben egyetlen egyszer ismétlődik. — A Mars bolygó ugyanis oly közel fog jutni a Saturnushoz, hogy a két égitest szeptember 19. és 20-ika közt éjjélkor látszólag csak egyetlen egy testet fog képezi. A nap fölkelte meg fogja akasztani Párisban és egész Nyugat-Európában e jelenség észleletét, de Amerikában ez egész reggeli nyolcz óráig látható lesz.

* **A zóna első hónapja.** A magyar. kir. államvasutak pénzügyi főosztálya szétküldte a kimutatást augusztus hó utolsó hetéről és igy most már teljes előttünk a zóna első hónapjának képe. E szerint julius 29-től szeptember 2-ig 1,063787 utast és 815,463 tonna árut szállitottak, mig a mult év hasonló időszakában 770.210 utast és 722.933 tonna árut. A személyforgalom tehát ebben az évben 292.577 utassal emelkedett, az áruforgalom pedig 92.529 tonnával. A pénzügyi eredmény azonban már nem ily kedvező, mert augusztus havában a mult évvel szemben 328.922 frttal kevesebb volt a bevétel, ami csakis a személyforgalom terhére eshetik, mert az áruszállitási tarifát nem szállitották le, az áruforgalom pedig emelkedett. Az utolsó heti kimutatás különben a következő: Aug. 27-től szept. 2-ig volt a bevétel 256.900 utas és 168.360 tonna áru szállitasa után 879.830 frt, vagyis 53.276 frttal kevesebb, mint a mult év hasonló időszakában, a mikor 932.106 frt volt a bevétel. Május havi bevételi helyesbités 298.823 frt. Január 1-től szept. 2-ig volt a bevétel 4,185.370 utas és 5,182.750 tonna áru szállitása után 25,446.312 frt, vagyis 5262 frttal kevesebb, mint az előző év hasonló időszakában, a mikor 25,451.574 frt volt a bevétel.

* **A szép asszony bosszuja.** Karner N. szabadkán vendéglős a két év előtt vette nőül Gertner bába asszony igen csinos leányát, mely idő alatt a menyecske háromszor elhagyta Karnert. A férj szerette nejét, s mind a háromszor utána ment könyörögni, hogy menjen vissza, mert igy egészen tönkre megy az üzletel együtt. Nagy könyörgések után neje vissza is ment férjéhez mindanyiszor, de nem sokáig tartott a béke, mert egy hónap előtt megint elzónázott az asszony. Karner látta, hogy neje rosz asszony, többé nem ment utánna; az asszony azonban várta a könyörgést, de mikor látta, hogy a férj szive kővé vált, f. hó 2-án délután elhatározta, hogy elmegy férjét felkeresni. El is ment: a férj mit sem sejtve, szépen fogta nejét. Az asszony beszéd közben zsebéből csomagot rántott ki, s egy marok paprikát szórt a férj szeme közé, a mi azonban szerencsére nem a szembe, hanem a férj nyakába szóródott. A feldühödt asszony látva, hogy terve nem sikerült beszaladt a konyhába és egy nagy konyha kést ragadott fel, azzal a férjnek ment és a kést szivébe akart mártani, de a házbeliek a nagy lármára ott termettek és asszony kezéből kicsavarták a kést. A férj csak ekkor vett bátorságot magának és amugy isten igazába összegázolta nejét. A dráma után Karner jelentest tett a kapitányi hivatalnál.

* **Szülői gongatlanság.** Zentán Nagymélykuti Vincze két éves fia a konyhában anyja által gyujtott tűzzel játszott. Ruhája tűzet fogott s a szegény gyermek az égési sebekben belehalt.

* **Erkölcsi bizonyitvány az italméröknek.** Hogy ujévtől életbe lép az állami italjövedékről szóló törvény, a koresmárosoknak erkölcsi bizonyitványnyal kell ellátva lenniök. A hatóság néhány nap mulva elkezdi ezeknek az uj erkölcsi bizonyitványoknak a kiállitását 2—300 koresmárosnak az erkölcséről fognak kiállitani bizonyitványokat, de vajjon hány lesz közöttük, a kinek jólélekkel nem tudják kiállitani az erkölcsi bizonyitványt! Vajjon azok, a kik a záróóra ignorálásával helyet adnak a hajnali kártyásoknak, Meg azok, a kiknek fukszinos borától két hétig tartó gyomorgörcs terem a vendég belsejében? Kivánesiak vagyunk arra is, hogy azok a koresmárosok, a kiket a kapitányság különböző kihágások miatt megbirságolt, minő erkölcsi bizonyitványt fognak kapni?

)(**Érdekes.** Párisi különlegességek kaphatók Teltsch Gáspár látszerészeti és sebészeti csarnokában Zomborban. — Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

VEGYES HIREK.

* **Hol vannak a legjobb anyák.** Ismeretes tény az, hogy Francziaország népessége rendkivül lassan szaporodik, a mely körülmény most, mikor egész Európában minden állam hadseregének lehető szaporotásán fáradozik, kettős sulylyal nehezedik az országra. A kérdés nagyon aktuális Franciaországban s Bertillon, a párisi statisztikai hivatal feje, igen érdekes müben foglalkozik vele. Kiszámitotta, hogy Franciaországban 1000 15 éven felül levő nőre évenkint csak 68 születés esik, mig a többi európai államokban az arány a következő: Magyarország 132. Ausztria 112, Németország 114, Olaszország 107, Anglia 103, Svájc 85, Svédország 84, Irország 74. A legjobb anyák e szerint a magyar nők. Bertillon a franciák babájának orvoslására azt javasolja, hogy hozzanak törvényt, a mely a régi római törvények módjára a négy gyermekkel biró családokat menti fel az adó alól. Egy ilyen értelmü törvény tavaly óta ugyan már érvényben van de ez csak a hét gyermekkel biró családokat menti fel az adó alól. Bertillon azt is ajánlja, hogy az idegenek naturalizációját lehetőleg könnyitsék meg, hogy igy uj polgárokat és uj vért nyerjen az ország.

* **Meggyilkolt szerb pap.** Ráckevére — mint levelezőnk irja — tegnapelőtt távirat évkezett s jelentette, hogy Szerbiában kegyetlenül meggyilkoltak egy ráckevei származásu szerb papot. A szerencsétlen áldozat: Ninity Sakrak György ráckevei szerb családból származott s mint pap telepedett meg szerbiában, Urovicán. Nemrég meghalt Ráckevén Sakrak édesanyja s ő otthon járt az örökség rendezése végett. Vasárnap indult el Ráckevéről vissza Szerbiába s jelentette egy távirat, hogy otthon orvul megtámadták s meggyilkolták. A szerencsétlen pap gyilkosai nagyon csalódtak. Ugylátszik, tudták, hogy Sakrak örökségi ügyben utazott Ráckevére, s abban a reményben gyilkolták meg, hogy megkerithetik a ráckevei örökséget. Az örökségi ügy azonban nem volt lebonyolitva Sakrak nem vitt magával pénzt s gyilkosai semmit se találtak nála. A szerencsétlen szerb papot sokan sajnálják Ráckevén, ahol most is vannak rokonai és ismerősei. Ezekkel a meggyilkolt mindig fenntartotta az összeköttetést, magyarul jól beszélt s jelesebb magyar egyházi beszédeket is forditott szerb nyelvre.

Közgazdaság.

— (**„Az Anker“** élet és járadék biztositó társulat.) Ezen társulat minden biztositással foglalkozik, mely az ember életére vonatkozik u. m: a.) biztositositással az ember életére és kiházasitási biztositással; b.) haláleseti biztositással aa halálesetért teljesitett befizetésekért; c.) járadék biztositásokkal. Nyereményrész biztositással. — A nyereményosztaléka 1888.ban: a.) tulélési esetekben kifizetésre került biztositások után a biztositott tőke 25,066%-ára rugott; b.) a haláleseti biztositásoknál az évi dij 25%-ára; c.) az 1888-ban liquidált társulások eredménye $6^3/_4$% a kmatok kamatjával. Részvénytőke és biztositéki alap 1888 decz. hó 31-én frt. 36.471.934.03. Az utolsó évi jelentés szerint a biztositositási állomány 1888 decz. hó 31-én frt 173,697.929.88 tőke és 52.079.40 járadék volt. Kifizetések: halálesetekért 1888 decz. hó 31-ig frt 16.850.886.04, tulélési esetekben liquidált biztositások után 1871—1889-ig frt 45.027.372.86 összesen frt 61.878.258.90. — Vezérképviselőség Magyaroészág részére Budapesten a társulat házában, Gizellatér 6. szám Anker udvar. 1—4

CSARNOK.

Emlékeimből.

(A szerkesztők).

(Folytatás.)

A Pesti Hirlap, mely később Kossuth hirlapja cimét vette föl az időben a legnépszerűbb lap volt.

Népszerű volt azért, mert szerkesztője éppen akkor szabadult ki az állami fogságból, hol a népszabadságért szenvedett.

Népszerű volt azután azon reformoknál fogva, melyeket lapja képviselt.

A régi feudális Magyarország állt szemközt az uj Magyarországgal, mely már élt a költők dalaiban, a nép szivében, a 12 pontban, mit később a pesti fiatalság Pozsonyba vitt az országgyűlés szine elé. Sok nehézséggel járt a lap megjelenése, mind szerkesztője nevénél, mind ismeretes elveinél fogva; de végre sok utánjárás, esöngetés és erélyes föllépés után Trattner Károly azon örvendetes hirrel érkezett meg Bécsből, hogy meg van a lapengedély Kossuth Lajos szerkesztése mellett.

Volt öröm Pesten, volt országszerte minden casinoban.

Mindjárt a lap megindulásakor legtöbb előfizetővel birt, ugy, hogy befolyása hasonlitott a Times befolyásához.

A Times hatalom Angliában. Hatalom volt a Pesti Hirlap is Magyarországban.

Mi szerezte az angol lapnak solid tekintélyét és óriási befolyását? a roppant előfizetők száma melynek háta megett állt a közvélemény.

De ezenkivül volt más kulcsa is e titkos hatalomnak: a jó értesülés. Szeme a két világon függött, látott mindent, mint Argus, hallott mindent és tudott mindent, mint Minerva.

Ki adta neki e tudományt; a világ minden pontján elszórt levelezői, és ki szerezte neki e kitünő levelezőket? az előfizetők pénze.

A Pesti Hirlap szintén dicsekedhetett azzal, hogy jól volt értesülve minden megyéből, levelezői nemcsak elvrokon, hanem a szerkesztő személyes barátjai, megyei tisztviselők voltak, kik a lezajlott gyülések folyamáról, viharos jeleneteiből elmondhaták quorum pars magna fui, mint Kazinci Gábor, Boross Mihály sat.

Amit Kossuthról, a szónokról mondanánk, ugyanazt elmondhatjuk az iróról is, ugy irt mint beszélt.

Ha megesendült ajkán a bűbájos szó, csergett, csergett tovább, mint az ezüst patak és minél tovább csergett, annál tisztább és ércesebb lett, mert érc volt hangjában.

Ha megeredt tolla, folyt, folyt a gondolat tollából, frissen világosan és minél tovább haladt, annál világosabb és meggyőzőbb lett; mert tűz volt tollában.

Irás közben ragadták meg őt a legszebb gondolatok, ötletek és képek, miket az igazság fénye varázsolt lelke elé.

Valóban nem csoda, ha ez az ajk, ha ez a toll ellenállásra ragadta a nemzetet.

Ma jóformán konventionális irály van. Majd minden iró egy-

formán ir, mert a kor, melyben élünk, nem eredeti, kivéve a reáltudományok terén.

Fél az uj eszmétől, csak az lehet igaz, ami már megvan. Mihelyt valami túlemelkedik a szokott mértéken, azt gyanus szemmel nézik és az ihletett iró vagy elhalgat, vagy ugy ir, mint a többi.

Én, ki tanuja valék e lelkes kornak, elmondhatom, hogy akkor majdnem minden iró külön egyéniség volt, mely nem hasonlitott társaihoz.

A hirlapirók nem másodkézből vették az eszméket, hanem saját forrongó termékeny lelkökből, mely kiapadhatlan volt. A nagy események diktálták a vezércikkeket.

Ha a szerkesztő vezércikket irt és irt majd mindennap, esemény volt. Elolvasta mindenki. Első szótól az utolsóig lebilincselte az olvasót. Akár politikáról, akár társadalomról, akár nemzeti gazdászatról volt a szó, oly érdeket tudott neki kölcsönözni, hogy nemcsak a szakférfiak, de az avatatlanok is élvezték.

Abban az időben nagyon elharapódzott Pesten a játékdüh, irt egy vezércikket a játékbarlangokról és oly gyujtó hatása lett, hogy másnap az iparlovagok rögtön eltüntek tanyájukról.

Gr. Széchényi István nyugtalan lett Kossuth növekedő befolyása miatt. Nem volt a lap ellen semmi kifogása, csak a modor ellen, de e modor az élet, a tűz, a pezsgő vér, a közszellem.

Soknak nem tetszett, hogy vezércikkeiben többes számot nemcsak ő, hanem a franciák is használták, használják ma is épp ugy, mint az angolok.

Érdekes volt Kossuth Hirlapjában Bajza polemiája Zerfi Gusztávval, ki Bajzát avval vádolá, hogy az izraeliták ellen izgat. Bajza szellemesen válaszolt.

„Csak elő az igazságokkal, — mond — ki a napfényre! Én üdvözlöm az igaz szót. Nincs az a bájoló zene, mely oly kedvesen zengne fülembe, mint a maga helyén mondott igazságok. Semmi kedvezést! Csak amit mond, igaz legyen.“

Mily érdekes korszak volt ez! Minden lap élén nagy vezérek harczoltak, A Jelenkorban Gr. Széchenyi István; a Világban a Dessewffyek és Vida Károly, a szerkesztő; itt Eötvös, ott Szalai László, amott Horváth Mihály; el lehet mondani, hogy minden küztéren volt egy felkent harcos, ki valamely reformért vivott.

A különbség a mai és akkori idő közt végtelen nagy; most egyének ellen foly a harc, akkor a rendszer ellen folyt.

A lapot szerfölött élénkitette az ujdonságok rovata.

Eleinte Frankenburg Adolf, később Kaján Ábel (Pákh Albert) volt a lap ujdondásza. Mindkettő értette mesterségét, nem tanitottak, nem menydörögtek, hanem — élceltek, de minden élc talált. Találta ma a magistratust, holnap a rendőrséget, holnapután valamely celebritást, ugy, hogy a város atyái sohasem alhattak nyugodtan, nem tudván mikor kerül rájok a sor.

Megvallom, Kaján Ábel engem is megcsipkedett néha, mert a Honderüben irtam és tulzó barátaim, mint már emlitém, Petőfi rovására dicsérgettek; de azért jó barátok maradtunk, mit bizonyit az is, hogy később arczépemet a Vasárnapi Ujságban kiadta

Mások azt mondanák, szép idők voltak ezek; én azt mondom, nagy idők voltak, nagy emberek és nagy nemzet.

Miért? mert mindenkit erős hit, mély meggyőződés vezetett.

Nem párbajoztak akkor a szerkesztők oly sürün, mint most, hanem párbajoztak az eszmék, mihez nem kellett két tanu; elég volt a napfény hozzá.

Csak tollal harcoltak az akkori szerkesztők, de mily hévvel! mily makács kitartással!

A közvélemény árja napról napra emelkedett, mig végre kilépett medréből.

Lehetnek jövőre nagyobb alaku, lehetnek jövedelmezőbb hirlapjaink; de se tekintélyesebb, se hatalmasabb nem lesz Kossuth hirlapjánál.

Hiador.

Történelmi naptár.

Szept. 4.

1870. A franczia köztárs. kikiálltása Eugenia császárné Belgiumba menekülése.

Szept. 5.

1784. Anyos Istv. jeles elegia költő megh. Veszprém.
1870. Vilmos kir. bev. Reimsba.
III. Napoleon mint fogoly Wilhelmshöhebe érk.

Szept. 6.

1813. Dennewitzi csata.

Szept. 7.

1812. Borodinoi ütk.
1830. A braunschweigi fölkelés. — Károly hg. leköszön.

Szep.t 8.

801. Ansgar, az észak apostola szül.
1474. Ariosto Lodovics kit. olasz költő szül Reggio.
1855. A Malakov-torong bevétele a franciák által. (Sebastopol.)

Szept. 9.

1826. Frigyes badeni nagyhg. szül.
1870. Laon megadja magát. — A franeziák légberöpitik a puskaporos toronyt.

Szept. 20.

1867. Az ész. német birod. tanács megnyitása.
1870. Kitörés Strassburgból.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Dr. MOLNÁR GYULA.**
Kiadó: **OBLÁT KÁROLY.**

Egy szép és jó
kávéházi berendezés,
folyó évi október hó hó 16-ától kezdve egészben vagy részben

eladó.

Bővebbet: **Homay József úrnál** az „Elefánt“-szálloda bérlője. **B.-Kúlàn.** 1—3

„THE GRESHAM“
életbiztositó-társaság Londonban.

Ausztriai fiók: Bécs, Gisellastrasse 1. szám, a társaság sajá házában.

Magyarországi fiók: Budapest. Ferenc József-tér 5. és 6. szám, a társaság saját házaban.

A társaság vagyona 1888. junius 30-án . .	frk	102,846,222·47
Évi bevétel-biztositások és kamatból 1888. junius 30-án.	frk	19,161,298·78
Kifizetés biztositási és járadéki szerződések és viszavásárlók stb. után a társaság fennállása óta (1848)	frk	205,158,040·—
A legutóbbi tizenkét hónapi üzleti idő alatt a társaságnál	frk	50,971,150·—
értékig nyujtattak be ajánlatok, miáltal a társulat fennállása óta benyujtott ajánlatok összértéke	frk	1561,757,690·—

értékre megy. — Tervezetek és minden közelebbi felvilágositások az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az ügynök urak és a **magyar és osztrák fiókok** által adatnak. 5—6

---

10 ☐ mt. 1 ko.
1 frt 50 kr.
Teljesen elkészitve a mázolásra.

Franz Christoph F. C. Prag-Berlin

Szagtalan, azonnal száradó és tartós. **Nem ragad!**

Christoph Ferenc
szobapalló-fénymáza

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használtathassanak, mivel a **kellemetlen szag** és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestéknek és az olajlakknak sajátja, **elkerültetik.** Emellett a használatra olyan egyszerü, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgygyal feltörülhető, anélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

szinezett szobapalló-fénymázt,

sárgásbarnát és **mahagonibarnát,** mely akár csak az olajfesték födi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. **Teljesen befőd minden foltot, korábbi mázolást** stb; van azután

tiszta fénymáz (szinezetlen)

új pallókra és **parketre,** mely csupán fényt ad. Különösen parketre s olajfestékkel már bemázolt egészen új pallóra való.

Csak fényt ad, ennélfogva nem födi el a famustrát.

Postacsomag, körülbelül 35 ☐ mtr. (két középnagyságú szobára való) 5 frt 90 kr., vagy 9½ márka.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint **35 éve létező gyártmányt** sokfelé **utánozzák** és hamisitják, s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg sem felelő minőségben hozzák forgalomba.

CHRISTOPH FERENC,
a valódi szobapalló-fénymáz feltalálója és egyedüli gyártója,

Prága. **Berlin.**

Raktár Zomborban: 4—6

Weidinger S. és Zs. uraknál.

3—3 Egy szikviz gyártási

gép

gőzzel berendezve

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Rövid használat után már nélkülözhetlen fogtisztitó-szer.

A fogak szépsége | Uj amerikai Glycerin fog-creme [orvosilag megvizsgálva]

KALODONT

Sarg F. A. Fia és Társa
cs. kir. udvari szállitók
Bécsben.

1 darab ára 35 kr.

Kapható Zomborban: 4—52

Weidinger S. és Zs. kereskedésében és Gallé Emil gyógyszertárában.

A SOULAC-I APÁTSÁG (Franczia-Ország)
Dom MAGUELONNE, prior
Fötisztelendö Benedek rendi atyái

FOGVIZE, FOGPORA ÉS FOGPASTÁJA

2 ARANY ÉREM : Brüssel 1880, London 1884

A legmagasabb kitüntetések

Feltaláltatott az 1373 ik éven BOURSAUD PÉTER prior által.

« A főtisztelendő benedekrendi atyák fogvizének használata, naponkint néhany cseppet vizbe véve, megakadályozza és gyógyitja a fagak odvasságát melyeknek fehérséget és szilárdságot kölcsönöz, a mennyiben a foghust erősiti s teljesen egészségessé változtatja.

« Szolgálatot teszünk tehát olvasóinknak, midőn őket ezen régi es practicus készitményekre figyelmeztetjük, melyek a legjobb gyógyszert és a fogfájás ellem egyedüli óvszert képezik. »

A ház megalopitatott 1807 ben. Vezérügynök SEGUIN 106 & 108, rue Croix-de Seguey **BORDEAUX**

Kapható minden nagyobb illatszerésznél, gyógyszertárban és gyógyfü kereskedésben.

Az általánosan ismert, jó hirnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósborszesz készitményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon cimjegyeimet módositom s arra kék nyomatban saját házam külső alakját veszem föl; bejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

E sósborszesz

gyors enyhitést eszközöl; csúzos szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szem gyengeség, bénulások, zsugorok, stb. ellen; de különösen a bedörzsölés-kenő-gyúró-gyógymódnál (massage) igen jó hatásunak bizonyult. Fogtisztitó szerül is igen ajánlható, amennyiben a fogak fényét elősegiti, a foghust erősbiti és a száj tiszta, szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is a hajidegek erősitésére, a fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.

Ára egy nagy üveggel 1 frt, egy kisebb üveggel 50 kr.

Brázay Kálmán,
BUDAPESTEN. IV. kerület. Muzeum-kórut 23. szám.

Kapható Zomborban: Falcione G., Engel Adolf, Weidinger S. és Zs., Nikolits István, Sztrilich Zsigmond, Heindlhofer Róbert, Czvetkovits Koszta, Gallé Emil, Saly Antal, Lugumerszki Pl. Gergurov Szredoje, Milutinovits Csedomily uraknál. 10—12

Vasuti menet-rend. Érvényes 1889. évi junius hó 1-étől.

Budapestről Eszékre		812. vegyes vonat	802. személy vonat	814. vegyes vonat
Budapest	Indulás	9.40 este	2.40 délu.	8.10 reg.
Kiskőrös		1.59 reg.		
Szabadka		5.34 „	6.37 este	2.10 délu.
Tavankut		6.09 „	7.01 „	2.50 „
Bajmok		6.40 „	7.20 „	3.19 „
Nemes-Militics		7.25 „	7.49 „	4.12 „
Zombor		8.05 „	8.09 „	5,00 „
Prigl.-Szt.-Iván		8.36 „	8.29 „	5.35 „
Szónta		8.55 „	8.42 „	5.57 „
Gombos		9.11 „	8.53 „	6.16 „
Erdőd		10.40 délel.	9.43 „	
Dálya		10.59 „	9.55 „	
Dráva-Szarvas		11.50 „	10.27 éjjel	
Eszék	Érkezés	12.21 dél	10.50 „	

Eszékről Budapestre		813. vegyes vonat	801. személy vonat	811. vegyes vonat
Eszék	Indulás		5.12 reg.	4.04 délu.
Dráva-Szarvas			5.27 „	4.23 „
Dálya			5.43 „	4.43 „
Erdőd			6.08 „	5.24 „
Gombos		9.15 reg.	7.08 „	6.24 este
Szónta		9.34 „	7.21 „	6.46 „
Prigl. Szt.-Iván		9.54 „	7.34 „	7.09 „
Zombor		10.49 délel.	8.00 „	8.10 „
Nemes-Militics		11.13 „	8.14 „	8.38 „
Bajmok		12.00 dél	8.49 „	9.37 „
Tavankut		12.22 „	9.04 „	10.02 éjjel
Szabadka		12.55 „	9.27 „	10.42 „
Kiskőrös				
Budapest	Érkezés	7.30 este	1.25 dél	6.40 reg.

GYORSVONAT. Budapest—Belgrád.		506.
Budapest	Indulás	2.40 délu.
Szabadka	„	6.26 este
Ujvidék	„	8.21 „
Belgrád	Érkezés	10.05 éjjel
(Közlekedik minden csütörtökön)		

Belgrád—Budapest		505.
Belgrád	Indulás	5.30 reg.
Ujvidék	„	7.43 „
Szabadka	„	9.46 „
Budapest	Érkezés	1.25 dél
(Közlekedik minden szombaton)		

Csatlakozások:

Szabadka—Baja: Szem.-vonat 2.45 délu. Vegy.-vonat 5.45 reg.
Baja—Szabadka: Szem.-vonat 10.26 reg. Vegy.-von. 6.50 este.
Szabadka—Ujvidék: Szem.-vonat 1.40 dél Vegy.-vonat 5.24 reg.
Ujvidék—Szabadka: Szem.-von. 11.16 déle. Vegy.-von. 7.19 este.
Szabadka—Szeged: 5.11 reg. 2.35 déle. 5.10. 6.32. 7.40 este.

Oblát Károly könyvnyomdájából, Zomborban.